

ДІЛО

Виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конт. пошт. шпак. 504060.
143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр. Чехословаччини 30 ч. к.
— в усіх інших краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАШІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Український протест перед Союзом Народів.

Журнал де Женев" з 11. ц. м. повідомляє, що Головна Рада української еміграції передала Генеральному Секретарю Союзу Народів протест, який ми розмістимо тут:

Атентат проти члена Політбюро, Кірова, викликає нову хвилю терору по всьому СРСР, особливо в нашій країні, Україні. Цей атентат був висловом боротьби між різними комуністичними течіями. Глибока криза Союзу Народів та невдоволення населення переросли деякі більшовицькі групи, що вимагали реформувати чи принаймні змінити режим. Але ця опозиція зударилася із непримиренністю Сталіна та його оточення. Убитий Кіров, довірений диктатора СРСР, був знаком до того, щоб заатакувати та знищити цю опозицію, яка є тим більш небезпечною, що населення жваво цікавиться цією боротьбою між більшовицькими течіями.

Україну дістало це особливо, бо тут відразу розстріляли 28 осіб, не згадуючи про численні ув'язнення та заслання на північ. Тих усіх осіб об'являть, що вони прийшли із закордону, щоб допомогти терористичній алочії на Україні та причинитися до її відокремлення від Москви.

Варто уваги, що між розстріляними є українці зі Східної Галичини, які стали комуністами та оселилися кілька років тому на Східній Україні. Вони, як колишні Охрипники, намагалися поєднати комуністичні тенденції з патріотичним українським духом. Їх ув'язнення та смерть доводять знову раз неможливість цього, доводять, що сучасний московський уряд на Україні ворожий Україні та що відокремлення України від Москви — це єдиний засіб досягнути вільності та нормального життя на Україні.

Ця нова хвиля терору викликала дуже велике враження між усіми українцями поза межами СРСР. Українська фракція в парламенті Польщі, всі українські партії, як-от Східної Галичини, так і в Великій Україні, також Союз Журналістів піднесли свій протест проти терору та розстрілів без суду на Україні.

Головна Рада української еміграції, що об'єднала найголовніші українські організації в Бельгії, Болгарії, Китаю, Франції, Люксембургу, Польщі, Румунії, Чехословаччині, Туреччині, Югославії, протестує в ім'я людяності еперійно проти засудів без суду на смерть, проти свавільних ув'язнень та заслань і проти уряду терору та голоду на Україні.

(УСТІОРО ЖЕНЕВА.)

Яку „партію“ організує о. Іван Палій?

З нашої інформації чл. „Русск-ого Голосу“ відомо, що відомий о. Іван Палій з Увни, який перебував тепер майже постійно у Львові, старається воскресити колишню „Руску Аграрну Організацію“ (РАО). Дня 25. м. в. планує він з тою метою зібрати в Радеківі, на якій зібрав 35 осіб, щоб обговорити, що саме та „руска національна партія“, яку, як ходили

чутки, організує о. Палій. Тимчасом про таку партію не було там і згадки, а зате о. І. Палій стверджує на всі лади, що він би хотів послати М. Бачинського, нападючи одностайно на другого „русского“ посла в ББ, о. Невського. Ці збори, як нашим читачам уже відомо, покінчилися соромною втечею організаторів з'їзду.

Підготувляли атентат на мін. Саймона та Ідена.

З Берліна надійшли сенсаційні вістки, що там німецька поліція вирила тайну організації, яка підготувала атентат на міністра Саймона та Ідена під час їхньої візиту у Берлін. Тоді поліція арештувала п'ятьох чужинців. У Бер-

ліні вкляють поголоски, що атентат на британських міністрів задумували виконати арештовані на лаві Тейпельгоф. У четвер 14. III. ц. р. урядові тайної поліції відбули довшу нараду з британським амбасадором у Берліні Філсом.

СССР проти демілітаризації кордонів Манджу-Ко.

Жалі Литвінова до японського уряду.

МОСКВА, 15. 3. ПАТ. Ком. Литвінов засудив політичне положення представників японської преси, які виступили на Далекому Сході з проклами, що східно-китайської залізничної лінії — залізниця Литвінов — матиме вирішальне значення для дальшого розвитку подій на Далекому Сході. Завдяки добрій волі і миролюбності урядів обох держав можна буде

розв'язати навіть найтяжчі проблеми. Створення демілітаризованої смуги між СРСР і Японією на думку ком. Литвінова не потрібне, бо обі держави не ведуть зі собою війни. Всіх обох уряди розглядають справу віднесення збройних сил на деяку віддачу. Вкінці ком. Литвінов дуже жалувався, що Японія відмовилася підписати договір про ненапад з СРСР.

Перед розprawою 19 спільників Стависького.

50 томів актів слідства і 20-000 документів.

ПАРИЖ, ПАТ. Слідство в справі афери Стависького вже закінчене. Акти слідства зростають до 50 томів і обіймають 20.000 документів. Прокуратура атакують акт обвинувачення прокурора Боніра і Гарата, ред. Дібарі, Даріона, Леві, колишнього генерала Барді де Фурту та кількох урядовців заставних банків у Байоні та Орлеані проти директора банку Гібена.

Жінка Стависького теж дістане акт обвинувачення. Сен-Пюї буде мати розправу за використання своїх впливів. Підсудних буде боронити 39 адвокатів, самого генерала де Фурту аж шість адвокатів. Слідство не виявило вини пос. Пруста і Боера, ред. Емера та Ено.

Зате віда арештувала інспектора Боні за шаптаж і використання своїх впливів.

Большевицькі літаки над Фінляндією.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 15. 3. ПАТ. Преса подає сенсаційну вістку, що вчора передполуднем довкола кружляв над південно-східною Фінляндією большевицький літак. Появу літака зупри-

мили в год. 10.20 рано. Військова влада не видала ніякого комунікату. Преса зазначає, що в останніх часах большевицькі літаки кружляли над Фінляндією кілька разів.

Нова залізнична катастрофа у СРСР.

ПАРИЖ, 15. 3. ПАТ. Ажас повідомляє з Москви, що в околицях Челябінська діяшло до страшної залізничної катастрофи. Внаслідок зу-

стари двох поїздів 23 вагони розбиті, 45 вагонів порушених. Дві особи вбиті, кілька десятків поранених.

Перед новою обнижкою долара.

ПАРИЖ, ПАТ. Економічна і фінансова агенція повідомляє з Нью-Йорку, що уряд З'єднаних Штатів звільняє делегати конференції з спос-

бі стабілізації долара і фунта. Кажуть, що вже незабаром уряд З'єднаних Штатів об'явить, заплановано на 30 миль, колишньої валютності.

Модерні меблі

у першорядному виконанні

Томочко і Гальов

Магазин меблів — Львів, ул. Сикстуська ч. 21.
Тел. 12-58. 819 2-2 (перфумерія „Лотос“).

ОСТАННІ НОВОСТИ

на плащі, костюми, сукні

Дім Моді

для П. Т. Урядників на 5 раз
Львів, Марієвська пл. 4.

Хмари над Європою.

Женева, 11. березня 1935

Дотеперішній розвиток дипломатичної акції, започаткованої відвідинами французьких міністрів у Лондоні свідчить виразно про те, що політичні основи для спільної акції великих держав Європи ще не встановлено, та що політичні і небезпечні несподіванки у політичному житті Європи стоять на порядку денному.

Оголошення „білої книги“ в англійському парламенті перед від'їздом подорожувати англійських міністрів до Берліна, було несподіванкою не тільки для німецьких політичних кол, але і для самого міністра закордонних справ Велико-Британії. Паризьке походження цього завулічного явища, що поділяло в дечім як бомба, дуже вражало. Дійсні наслідки цього політичного кроку, очевидно дуже різнитися від сподіваних. Оголошення „білої книги“ не тільки не дало майбутнім берлінським нарадам напрямку бажаного москвофільським колом Паризя, а відсувало їх на неозначений покищо речиніть. Тим самим відсунуто і рішення в справі східного пакту, яке за всяку ціну хоче вимусити московський уряд.

Кріза, що повстала в нарадах великих держав Європи, може мати і ті добрі наслідки, що при ній може будуть висвітлені деякі, кажучи делікатно, дивовижні факти у відносинах між великими державами. Чому справді в Лондоні оголошено „білу книгу“ про німецьку збройну, а не оголошено, скажім, „чорної книги“ про збройну московських большевиків, позитивна фальш яких, впрочи білаша англійської, є безсумнівною загрозой для миру і спокою Європи? Чи Франція забезпечує перед Англєю Європу проти московського суперімлітаризму? А коли ні, то чому західні держави хочуть перешкодити західним суцям СРСР приготувати на власну руку власну оборону проти московського імперіалізму?

Немагання західних держав з властивою Франції „забезпечити мир на сході Європи“ тим більше зворушливі, що вони відбуваються під постійним натиском Москви. Невідповідність одностайної подорожі англійських міністрів до Берліна та Москви вже адекватно зрозуміли не тільки в Лондоні, а й у Паризі, в такій мірі, що просять послати до Берліна та Москви навіть різних представників Великобританії. Відносно Варшави, зрозуміли дійсні відносини на сході Європи на заході ще так далеко не сягає. Преса повідомляє все що про наявність прокту ужити тогом самого представника для відвідин і у Варшаві і в Москві. Очевидно мається на увазі продемонструвати цим спільні порятунків між Варшавою і Москвою. Чи лежить це в інтенціях Варшави, будемо незабаром бачити.

Щодо відносин між Німеччиною і Москвою, то вони залишаються ті ж самі що й у нас було

(Далі буде).

Спролетаризоване звання.

На маргінесі наміреної повелізації права про устрій адвокатури.

У 1932 р. переведено у Польщі уніфікацію адвокатських організацій, проголошуючи у формі президентського декрету закон про устрій адвокатури. Адвокатське звання було одним з перших, що одержало примусову станову організацію у новочасних державах окремими адвокатськими організаціями і в їх рамках одержали адвокати доволі широку автономію у веденні своїх станових справ. Ліберально-демократичні струї, що були пануючими до часів світової війни, сприяли тому, що адвокатура збилася на передове місце у збірному громадянському житті, займаючи навіть часто кермуючі становища у державному апараті в державах з парламентарним устроєм напр. в Англії, Франції, Італії, Злучених Державах П. А., частинно і в Австрії та в інших помешших державах. Нерідко стояли адвокати дуже близько і до публіцистики і тим шляхом мали вплив на творення публічної opinio, тимбільше, що багато з них займалося активно політично-партійним життям. У довоєнних часах адвокатура мала велике громадянське значіння й у абсолютністичній Росії, бо з природи річі з її рядів виходили оборонці у великих голосних політичних процесах і вони у судовій салі мали нераз спронуго воглошувати думки і гасла, які деінде тяжко було проголосити.

Ще більшу національно-політичну і суспільну вагу мали адвокати у недержавних народів. Бачили ми це у нас у Галичині, де наше збирне життя поплило бистріше вперед шойно з хвилею попли на публічній арені перед очолюючими й активними українських адвокатів. Про значіння і заслуги адвокатського звання для організації, поступу і розвою наших установ на політичних, культурних і господарських ділянках писалося на сторінках „Діла“ у вересні м. р. з нагоди 10-ліття Союзу Українських Адвокатів у Львові і видання його Ювілейного Альманаху. Та це річі загально відомі, щобі про них розписуватися ширше.

Сучасний польський режим з його послідовно переводженою етатизацією і накладанням державних шорів на всі суспільні організації не міг очевидно попустити й адвокатури. Зроблено це у великій мірі згаданим на вступі президентським декретом про закон про устрій адвокатури. В порівнянні до давнішої австрійської адвокатської організації облекшено дуже значно доступ до адвокатури головно для осіб зпоза фахового адвокатського вишколу, зменшуючи так і виноги доступу до виконування адвокатської практики і для самих адвокатських апіліантів. З другого боку обмежено тим декретом у багатьох напрямках дотеперішню внутрішню автономію адвокатів, узалежнюючи їх значно від державної адміністрації, точніше від міністра справедливости.

Назгал постанови теперішньої адвокатської організації адвокатів не задовольнили і стрівався з фаховою критикою правників. Невдоволя виринула думка переведення новелізації і тогів у урядових кругах, як і серед самих зацікавлених адвокатів чи радше в кругах їх адміністративних організацій. Почин дадо „Кола Адвокатів Жечипосполітей Польскей“ („Карп“) зі своїм новелізаційним проектом. Карп об'єднує тисячів адвокатів і з цієї причини стоїть близько міністерства справедливости та має його підтримку. В адвокатських польських кругах значно більшу популярність має „Звйонзек Польських Адвокатів“ зі швєхпольським стемпелем, бо більшість адвокатів поляків стоїть ще Аїмї в рядах народової демократії, або з нею симпатизує. Проект новелі перевелі Карп міністерству справедливости і він наробив уже багато галасу у польській пресі, бо це є проект — півофіційного характеру. У польській пресі появилися статті визначних польських адвокатів, між ними і передового львівського адвоката і колишнього декана Рад Адвокатів Новодворського (нар-дем.) з гострою критикою савізаційного проекту, що віддає адвокатів у майже повну залежність від державної адміністрації.

Короткий зміст цього проекту вже подано недавно на сторінках „Діла“ і я тут пригадаю тільки деякі його важніші постанови. Передовсім зносить він власний адвокатський вишкіл, себто має теперішню інституцію адвокатських апіліантів. Майбутній адвокат мав би перейти п'ятилітню безплатну судову апіліацію і по зложенні судового іспиту бути найменше три роки суддею. На судову апіліацію приймали би кандидатів предсідники апіліаційних судів, що значно утруднювало бнабо у практиці майже

унеможилювало би серед відомих сучасних відносин приплив нових українських сил до адвокатури. П'ятилітня безплатна практика в суді загородила б шлях до адвокатури всім незможним кандидатам, що по скінченні правничих студій на університеті мали би працювати безплатно в суді повних п'ять літ і то без ніякої певности, що колинебудь зможуть опісля стати адвокатами. В проекті є саме постанови, що адвокатів призначає міністер справедливости, а навіть може призначити їм осідок їхньої адвокатської діяльности і то проти волі і згоди кандидата. В додатку аступ до адвокатури мали би і всі іспитовані правники, що були 10 літ на референдарській службі в державних і самоуправних урядах напр. у політичній чи скарбовій адміністрації і т. д. без окремого іспиту, хоча вони зі судовою практикою, так важною для адвокатської практики, не мали в житті нічого спільного. А що і в тих дикастеріях українців урядовців майже нема і їх до них не приймається — виходить ясно — якою національною загрозою для нас є згаданий проект Карпу.

Згадати ще треба і про загально поширені вістки, що з нагоди новелізації адвокатської організації мав би вийти міністерський розпорядок з переведенням чистки серед адвокатів, як це було перед двома роками з нотарями, то тенденція проекту Карпу стане ще більше наглядною. Якщо так булб, тоді багато з наших адвокатів, навіть заслужених, а декому з ріжних причин негідних, може нараз опинитися поза адвокатурою. Не диво, що намірена новелізація викликає велике занепокоєння в кругах українських адвокатів, тим більше, що у Польщі панують часто всілякі несподіванки у царині декретового законодавства.

На основі розвідки д-ра Л. Ганкевича в Ювілейному Альманаху під наг. „Десятиліття С. У. А.“ в жовтні 1933 р. число наших адвокатів на терені Галичини вносило 371 (у львівській апіліації 358 і у краківській 13), на Волині 11 — разом 382. До цієї це число збільшилося і вносить що найменше 400 та приблизно около 150 адвокатських апіліантів, з яких велика частина відіграє видну роль у нашому громадянському житті.

Матеріальне положення наших адвокатів у Галичині сьогодні дуже скрутне і то не лише

завдяки господарській кризі, як і не менше завдяки деяким потягненням уряду через обмеження обсягу фахової діяльности адвокатів. Нині більшість наших галицьких адвокатів не є в спроможности зоробити навіть на найскромніше удержання. Адвокатура в Галичині у своїй більшості спролетаризована і нема надії на поправу її матеріального положення серед сучасних умови, бо намірена реформа хочби і з нумерус кляузаус цього положення зовсім не поправить.

Станові адвокатські організації, у першу чергу Ради Адвокатів, що існують в осідку кожного апіліаційного суду, підняли вже оборонну акцію і 9. ц. м. відбулася у Варшаві нарада деканів і віцедеканів усіх Рад Адвокатів цілої Польщі під проводом голови Начальної Ради Адвокатів адв. Пасхальського. Темою наради була низка проектів про новелізацію адвокатської організації, між ними і відомого проекту Карпу. Присутні заявили рішуче проти 5-літньої безплатної судової практики, проти обмеження самоуправи адвокатів, проти контролі адвокатів делегатами судів і проти призначення новим адвокатам місця осідку. Делегати Рад Адвокатів зі Львова і Кракова домагалися, щобі адвокатські апіліанти могли відбувати свою практику тільки в адвокатів, як це є тепер. Були на нараді і голоси за дво- або і трилітню судовою практикою і за продовженням адвокатської апіліації до 7, а навіть 10 літ. Ухвал покищо не прийнято і дальші наради делегатів відбудуться невдовзі та вирішать засадничі справи, що мали би увійти до проектової новелі і тоді ці рішення пропонуватимуть як офіційну опінію Рад Адвокатів міністрові справедливости.

Чи й оскільки голос візду делегатів Рад Адвокатів заважить на модифікації проектової новелі, покаже шойно президентський декрет. Д-р Степан Баран.

Трагедія людських душ і совістей.

Чому прийшло в Болшівцях до утворення євангеліцької громади.

Пишуть нам з Болшовець:

Місцевий гр.-кат. парох о. В. Сваричевський через свою вельми нетактовну і повну ненависті поведінку суароти своїх парохіян є від довшого вже часу в постійнім конфлікті з ними. Крім цього, як завзятий москвофіл, ставиться з найбільшою нетолеранцією до парохіян українців.

Щобі зліквідувати цей згіршаючий і шкідливий для церкви й нації конфлікт, звернулися парохіяни до вищої церковної влади. Предложено Львівському Ординаріатові кількадесять уоснованих і в кількості підписів за соблених прохань за справедливе вирішення справи.

Прийшло до слідства. В часі канонічного процесу переслухано понад 100 заприсяжених свідків, які потвердили правдивість закидів проти о. Сваричевського.

Довго ждали парохіяни на вислід канонічного процесу — але даремне. Вже другий рік, як він значався, а полагодження нема і о. Св. не спочиває в боротьбі з парохіянами. З його найнесвіших подвигів наводимо лиш два з минтіяня, що характеризують його як священника: 1) Відмовився охрестити дитину Семжа Болдиря, бо, мовляв, це „йому псує метрику“. 2) О. Сваричевський здавна завіз звичай, що перед шлюбом жениху працюють у нього на полі або в хаті (шось в роді панщини), незалежно від грошової заплати, яку навіть від найбільших безробітних хазунників побирає в квоті не меншій, як 30 зол. Коли перед кількома днями парохіянко Магда Карпів просила перед шлюбом, щоб її висповідав, о. Св. вилаяв її прилюдно і відмовив сповіди тому, що дівчина не приходила на роботу.

О. Сваричевський любить пристрасно тягати по судах своїх парохіян, міщан та інтелігенцію, а також околичних священників. В останньому часі видвигнув неоправдану претенсію до о. Шанайди, священника в Кукольниках — за

виручення в священничих чинностях та домагався й заплати, цедуючи й відплатно адв. дрові Гакерові. Адвокатів-жидів мабуть стидно було вести таку справу, бо обмежилися лиш до упоминання листа до о. Шанайди. Зате небаром вилинула до городского суду скарга за заплату згаданої претенсії — в імені Параньки Лєґіна, сдужниці о. Св.-ого. Стид огортав приявних у салі розправи, коли служниця одного священника за його почином і разом з ним прилюдно в такій справі виступала проти другого священника...

Про інші, значно пікантиші виступи о. Св.-ого перед судом напишемо іншим разом.

Від липня 1934, себто від дня, коли о. Св. обрався зібраних у нього священників-українців, стала неможливою всяка співпраця на терені галицького деканату. Тому не дивниця, що Болшівці не хотять такого душпастиря. І на-

Позаочна школа високошкільних студій Український Технічно-Господарський Інститут

при Українській Господарській Академії
в Подєбрадах — продовжує впис на:

3-семестровий високошкільний економічно-кооперативний відділ, курси українською мовою з широкою програмою, фахові курси: бухгалтерії, мов (англійської, німьської, французької), пасічництва, садівництва, черверблення садонини та горюдини, с. г. рахівництва, громадської агрономії, одобрелення шкіри, мидоварства, озивництва, радіотехніки, фотографії. Передбачається відкриття й інших курсів.

Навчання провадиться кореспондентийною методою.

Проспекти і програми — безплатно. На ширшу відповідь прикладати міжнародну поштову марку.

ПОШТОВА АДРЕСА:

Ukrainsky Technicko-Hospodarsky Institut, Poděbrady, Tchechoslovaquie. 1047 3—2

решті дійшло до того, що коли Ординаріат не звільнив з зайнятої парохії о. Са-ого, доведені до крайності парохіяни стали переходити громадян на євангелістичне віросповідання. Євангелістичним проповідником у Болшівцях став свящ. Пишук, який почав з місяця вести поруч релігійної також громадянську працю в націоналістичній дусі. Членами церк. євангелістичного комітету стали всі колишні церковні проповідники і старші брата, ученики о. Сааричевського, як свідомі українці. Також з колишнього церковного католицького хору повстав єванг. хор в числі 80 осіб. Комітет закупив уже площу під будову єванг. церкви.

В сусідній селі, Слобідці Болшовецькій, є дочерна церква, де парох о. Са. вже понад 2 місяці не править богослуження. Громадяни сусідніх сіл, де парохі є також москвофілами, приходять теж на євангелістичні богослуження і беруть у них участь.

І подумати, що так легко можна було не допустити до цієї трагедії людських душ і совістей, коли комп. чинники в час розв'язали бунт тяжкий конфлікт парохів з його парохіями, усуваючи його з терену, де стільки лиха накоїв і спричинив найбільше, яке може тільки бути, нещастя — відступство від правдивої віри. А за ту віру деякі із болшовецьких парохів перетерпіли колись на підлі доноси москвофілів навіть заступання на Сибір, де стратили своє здоров'я, а тепер опинилися — в євангелістичній громаді!

Майже ЗАДІРНО рештки полотна 50 сот., паніма 90 сот., в сипі 1:10, крепон 70 сот., веба 1:— та модні вонні на 40%, дешевше **БЛАВАТНИЙ БАЗАР** — Львів, Боліва ч. 12.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Бельгійський сенат признав урядові повноваження у фінансових справах.

— Мін. Іден відбув нараду з польським амбасадором у Лондоні Рачинським і болшевицьким Майським, повідомляючи їх про свою подальшу до Варшави і до Москви.

— Управа французької соціалістичної партії рішила вести далі спільну акцію з комуністами.

— Дисциплінарна комісія в Ерфурті уневірситету заліничника, який не хотів присягнути Гітлерові, покинувшись на свої релігійні переконання. Заліничник належить до релігійної секти, яка вважала присягу за тяжкий гріх.

— Парламент уповноважив Французький Банк видати до п'ятих років банкноти на суму 25 мільярдів, які живитимуть на позички.

Совітські залізниці і милітаризм.

„Транспорт є тим вузьким місцем, на якому може спотикнутись, є навіть уже починає спотикатись уся наша економіка, а передовсім наш торговельний рух“ — сказав тов. Сталін на XVII. партійній нараді. Нагадують це „Ізвестія“ з 3. III. 1935. і подають ілюстрації: „На залізницях Москва—Донець затримано 2.400 вагонів. Резервні частини для тракторів ідуть з Харкова до Києва 11, а навіть 25 днів. 8 сотки подібних фактів“. Причини цього: „Немає потрібної боротьби за болшевицьку дисципліну. Робота політичних відділів та політичної управи стоїть далеко не на висоті поставлених перед ними завдань...“ Всі ці хиби совітських залізниць має усунути най-

ближчий співробітник тов. Сталіна, Лазар Мойсевич Каганович, той самий, що за пару років збудував кілька кілометрів московської „метро“, підземної залізниці, яку демонстрували недавно владі волхонників ударників.

Швидка напруга совітських залізниць зробилась необхідною тому, що французькі приєднані Москви уважають червову армію при сучасній стані совітського транспорту неадібною до важливої воєнної акції та загрожують зробити з цього відповідні політичні висновки. Але політичні відділи пана Кагановича заліничників ані не навчать, ані не агодують.

(УКБІОРО ЖЕНЕВА.)

Кантонський уряд проти Чанг-Кай-Шека.

Щоденник „Ніші-Ніші“ пише, що Чен-Тей-Тан, голова кантонського уряду звернувся до Чан-Кай-Шека з остерогою, що нова політика кантонського уряду привази з Японією доведе Китай до втрати незалежності. Кантонський уряд погрожує, що коли Чан-Кай-Шек не змінить політики, може легко дійти до розриву між пів-

денним і північним Китаєм. Згаданий щоденник пише, що до виступу голови кантонського уряду довели англійці, які є дорадниками кантонського уряду. Всесильна партія у південній Китаю „Новий Куомінтант“ є теж під впливом В. Британії. Виступ кантонського уряду викликав велику тривогу у колах, марш. Чан-Кай-Шека.

Переговори між Абіссинією та Італією розбилися.

ЛОНДОН, 15. 3. ПАТ. Англіійська преса пише, що переговори між Абіссинією та Італією розбилися. До розвазки напруженого положення може довести мирова комісія. У тому напрямі ін-

тервеніював британський уряд у Римі і в Аддіс-Абеба. Однак побоюються, що Муссоліні не згодиться на подальший конфлікт мирною комісією.

Перед новим плебісцитом у Німеччині.

Німецький уряд задумав перевести плебісцит з метою одержати спробу на розбудову військового летунства. Минуворічний плебісцит мав за

меті затвердити канцлера Гітлера президентом Німеччини.

Жиди творять 98 відсотків комуністів у Польщі.

ВАРШАВА, КАП. Перед окружним судом у Варшаві відбулася розправа проти учасників Регіон Шмелль за обман поліції. На питання

прокуратора св. Люденбургський, комісар поліції заявив, що 98 відсотків асоційованих з комуністами творять жиди.

МІСЬКІ ТЕАТРИ У ЛЬВОВІ В СУБОТУ 16-го БЕРЕЗНЯ 1935.

Великий Театр Нині 7:30 можеш на власні очі побачити **Ліну Гайд**

„Княжна на драбині“ — „Meine Schwester und ich“

музична комедія Р. Бенацкого — гостинні виступи Театру in der Josefstadt під управою Макса Райнгарта

НА ПОРОЗІ ЛЕМКІВЩИНИ.

(РЕПОРТАЖ ІЗ ЛІСЬКОЇ ЗЕМЛІ)

(Докінчення.)

30 СОТИКІВ ДЕННО ПРОІДАЄ ГАЗДА.

Коли я пізнав життя селянина, ще в інших селах, тоді освідомив собі, що це життя далеко не таке, як я уявляв собі. В інших селах та сама історія в деяких трагічніша. Газди живуть у хатах, що невідко не мають конінів. Поля мають доволі багато. Та це каміниста неврожайна почва, що родить овес, бараболю й окпиш, по городах капусту, на краших полях жито. Ліс і полонини сприяють годілі овець. Але тут ній селянин не держить багато овець, на зиму їх поголовно випродує. В довадок лемко чи болкс не знає, що таке ошадність. В коморах переховують хіба порожні міхи. Коли в літі має молока й молочні продукти (бриндзю, масло), то відає те все тогож таки дня, коли це прийшло до нього. Не ошаджує, не відкладає на завтра. Варта додати, що багато селян не має корови. Товщів, крім молочних і це тільки літом, не вживають. Поросята годують тільки на продаж, для себе не бють навіть найбагатіші. Ходить злиденно, хоч тепло вбраний, їсть літом молоко, бриндзю, вівсяні ошипки, овочі (суніці), гриби — зимою майже виключно бараболю і капусту. Капусту наквашують у великих бочках, без соли. Коли перечислити те все на гроші — то бараболю, якої їдять доволі багато й капусту представлятимуть не більшу вартість як 30 сотиків денно. Цебто життєва стопа переважаючої більшости селян виносить — 30 сотиків денно

ОСТАНКИ КОЛИШНЬОГО ДОБРОБУТУ.

Так живе більшість населення. Одиницям, головню давнішим емігрантам живеться краще. Я розвідав про цікаве явище між селянами. Селяни позичають гроші на проценти (ноді навіть лихварські) та з того вигідно живуть. При тім вимагають доброго гіпотечного забезпечення. Буває і так, що бідняк всю ту дрібку, що збере з поля, віддає вірителю за процент, а сам живе дрібкою бульби та несоленої капусти.

В багатьох хижках є „звичай“ їсти раз у день.

Перед війною в Ліщині був навіть дофобут. Селяни емігрували до Америки та працювали по „майнах“ (копальнях). Вертаючи привозили домів багато грошей, або прислали різн. Мали повні запазухи грошей, які заодно при собі носили (теж характеристичне для селян). Бувало йде багатій на ярмарок та позичає там гроші на процент. Ст. ерідні банкири.

По війні, коли еміграцію до Америки припинили — Ліщину схопила нужда. Небагатою тілком їдється виїхати до Франції та і заробити. Тут злиденні й емігрант не складає вже стільки грошей. Тимто ні своякам не прислає, ні сні не вертається багатієм.

Село збідніло. Задовження жакливе. Я торкнувся одним свідомішим газдою (був в Америці, в часі мобілізації 1914 р. помернував та перебував світову війну) і він подав мені жалкі цифри.

Довги головно за консумційні товари. Вірителі здебільша жиди. Ось так мисляче село Тискова, що лічить ледви 34 хат, обдана майже на 15 тисяч золотих, себто пересічно по 400 зол. на хату. І це тільки довги за консумційні товари, бо земля не дає стільки, щоб можна вижити, треба докупити, значить доборгувати. Додаймо ще довги у місцевих „банкирів“ і матимемо поняття про задовження села.

В інших селах не краще

МОЛОДЖАВА.

Правдивою язвою села є безробітня молода — молоджава. Причина того доволі складна. Заховався в Ліській Землі старий звичай-закон що ґрунту ділити не можна. Це полхтована рацією існування. ґрунти тут доволі великі. Пересічний середняк має десять моргів. З того має він ледви бульбу, капусту та овес на ошипки. Може підгодувати свинку, кілька овець і корову. Коли цей ґрунт поділитим — то два чи три морги, як це є в підлівійських селах, тут не дали би ніякого доходу.

Тому тут цей звичайний закон послідовно додержують.

Давніше, коли можна було емігрувати до Америки, найстарший син, що перебирав від батька ґрунт і ставав „газдою“, як сплату рідні, купував молодшим „шифкарту“ до Америки. Дівчата винували 500—800 доларів (нині не одна адвокатівна раділаб з такого посагу).

Тепер часи змінилися. Пересічний посат дівчини дві корови. Для парубків, як сплати „шифкarta“, себто рівновартість коштів подорожі до Америки. А бідний „газда“ не в силі цього заплатити — тимто молодша рідня сидить „газді“ на карку, парубочить, працюючи на братовім ґрунті. Очевидно, що хитрий гіняк не буде запряцьовуватися на брата — і то това язва села. Ліщина до праці молоджава не кає на „шифкарту“. Такі молодші-парубки не рідко мають по 35 і більше літ. Вислід такого стану застрашуючий. Рідкі подружжя і вслід за тим природний приріст населення не такий, яким міг би бути.

Всі навчаймося своєї літературної мови!

Хто хоче навчатись добрій українській літературній мові, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1935 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА“

призначений всебічному навчанню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 за. річно, 3 за. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границю: в Європі 9 за., поза Європою 2 амер. долари. Зрачковне число 50 сот. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції і Адміністрації: Warszawa IV., ul. Stalowa 25 m. 10.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

ДЕНАТУРАТ.

І ще одно лихо, остивок по давніх добрих етсах.

Ресмигранти, що повертали з випханнями за пазухами доларів, любили добре попоїсти та попити. Піччання залишилось у традиції. Люди пили далі. А що нужда не дозволяє уживати горілкам дорогого алькоголю, хитрий бойко чи лемко зміє собі поради — це денатурат. І навіть уміє його так „приправити“, що він смакший і „мошійший“ від справжньої горілки. Старий газди знають секретні способи відкажування денатурату, денеде існують навіть такі „промислові“ заведення.

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ.

На національним оглядом Ліщина представляється гірше всяких сподівань, хоч не безнадійно. Нарід темний і неосвічений. Грамоти тільки однинці.

Про рівень національно-політичної свідомості може посвідчити хочби такий випадок: При виборі солтиса в однім селі, в яким є косяк кілька поляків, селяни рішили вибрати українця. Кандидат на солтиса станув вічником з представником виборчої комісії.

— Ви хочете бути солтисом? — питає представник, учитель-поляк. — Послухайте мене, будьте заступником солтиса, а пан Х (поляк) буде солтисом. Це все одно.

Газда хитає головою.

— І так будете мати менше клопоту.

— Та нехай буде, як то все одно.

— Так ви вертаєте кандидатуру.

— Так — і з переконанням хитає головою.

І солтисом вибрали поляка, а газда став вічником.

Коли знову питати селян, хто вони, відповідають „русини“. Хоч коди піддасть їм, чи не українці вони часом потверджують, додаючи, що це все одно.

В довадок село заражене кацапщиною, яка держиться там тільки тому, що нарід не усвідомлює собі цілей кацапщини та вважає, що це загально-національна партія.

Та проте Ліщина — земля великих можливостей. Коли говорите з газдою, відчуваєте у нього природну інтелігенцію. Вони дотепні, мають купецький хист (хочби замишування до „банкирства“), бистроумні та меткі.

На вигляд: середнього росту, гарні з лиця і здорові. У психіці переважають добрі первні.

ЗВІДКИ ЛИХО?

Деж тоді причина лиха? Відповідь кидається в вічі.

Майже в трьох четвертих сіл нема школи. Болі селянина освідили, якщо його навчили

би перш за все читати й писати, далі зробили громадянсько — лихо було би усунене.

Нема шкіл, селянин темний, інтелігентні обмалі і вдовавок тільки нечисленні зпоміж неї однинці працюють для народу.

А праця дала би несподівано гарні висліді. Такий приклад можуть дати Устрики Долішні і кілька доокочинних сіл. В самих Устриках і кількох підміських селах національна свідомість стоїть доволі високо.

Ліська Земля криє в собі великі господарські можливості.

Ліси і нафта.

Я бачив на кількох стаціях нафтові збірники. Чуа теж про те, що Ліщина могла би стати ливом, рівновартим до Бориславщини, нафтовим басейном Підкарпаття.

Населення, яке не може вижити з землі, могло би жити з її мінеральних скарбів.

Та могло би жити і з деревного промислу. Перед Ліщиною могло би бути краще прийдешнє. Але найважливішою передумовиною — освіта і школи.

НАЗАД ДО ЛЬВОВА.

Оце вражіння, які я зібрав у селах Ліської Землі. Я був у судових округах: Устрики Долішні, Лісько і Валгород. Але думаю, що життя села в інших округах повіту не дуже відрізняє від того, яке я бачив.

Ліщина — це, так сказатиб, уже Лемківщина. У старших доволі часто почуєш сакраментальне „лем“; молодь, я відвіс вражіння, соромиться того й вистеріметься.

Санки уносять мене назад у сторону стації. За декілька годин „залізний змія“ приве мене до Львова.

Вступаю ще до одного священика. На відхіднім кидаю питання:

— Як думаєте, отче, чи нарід був би вдоволенний, колиб Ліщину прилучили до лемківської апостольської адміністрації?

— Думаю, думаю, що ні. Може москвофіли, але вони шораз рідшають поміж нами. Хоч повіт темний і неосвічений, проте мирді інстинктивно схилиється в правильну сторону. Гутори-мо ще хвалилику і прощаюся.

Знову минаю тихі, оповиті сумним снігом села і прикро мені — я відкрив країну, де ще багато, багато треба зробити. Де треба праці невпинної, муравлиної, праці від основ. Як дивно звучатиме супроти цього фразеа про „бове“ наставлення нас. Ні! Для Ліської Землі треба праці органічної, праці на національним, культурним і господарським полі. Грунт для тієї праці у Ліщині дуже а дуже вичний.

Побіж несе мене до Львова. Кривь виконце, дивлюсь ще на тиху, сумну землю.

Потім сідаю на лавці і задумано дивлюсь на

вісялий опшпок. Символ Ліщини. Як далеко йому до білого хліба, а хочби до соковитого подільського равнінина.

ТРОХИ ЦИФР.

Дуже цікаво представляється Ліщина у статистичних таблицях загального перепису населення в дні 30. вересня 1921. р.

Ліський повіт один з найбільших повітів у Польщі. Має 1.832 км² простору та 92.576 душ населення.

На терені повіту є 26 більших міст, 152 сільських громад та 70 дівських обшарів. Загально 230 місцевостей.

Густота населення 50,5 на 1 км².

Жахливо представляється табеля грамотності. Ось так на 92.576 осіб уміло в 1921. р. читати тільки 22.751 осіб. З того ла 66.395 греко-католиків не вміло читати 44.243, але вже на 15.267 римо-католиків не вміло читати тільки 6.767 осіб.

Це загально. Коли ваяти під увагу виключне сільське населення, то процент неграмотних ще зростає. Бо на 85.536 мешканців села читати вміло тільки 18.304, себто на 65.059 гр.-кат. не вміло читати 43.574, на 13.657 римо-кат. — 6.383. Ось так представляється справа неграмотності у Ліщині.

Очевидно, що ці дані ваяти з офіційної польської статистики, яка не дуже вірно представляє віроповідні та національні відносини. Знаємо, за українськими статистичними даними, що у Ліщині більше ніж 90 відсотків населення — українці. Польська статистика сильно цей відсоток поменшує. (На 92.576 осіб 66.395 гр.-кат.; 15.267 римо-кат.; 10.294 жидів та 622 інших віроповідань). Всім за тим зменшується теж відсоток неграмотності між українським населенням.

Національні надбання, організаційного характеру представляються ось як: у Ліщині є 47 читальень „Просвіти“ (філія в Устриках Долішніх), 35 кооператив РСУК, 17 кружків „Сільського Господаря“ та тільки 8 кружків „Рідної Школи“.

Як бачимо, в порівнянні до числа українського населення (навіть за польської статистики) культ.-національних станиць там застрашающе мало.

Під перковним оглядом Ліщина належить до перемиської єпархії, адміністративно ділиться на 5 деканатів.

Евген Лавор.

Присилайте передплату!

Д.Р.К. ЧЕХОВИЧ.

2)

АПОСТРОФ.

(Докінчення.)

І ми, галичани, знаємо, що „наддніпрянці“ мовлять і мовою російською, де існує органічне сполучення б, п, в, м, р з йотованими голосними: мясо тіазо, не тіазо. — Знаємо це і бачимо в тім сліди російської неволі. І не тільки це, але і багато дечого іншого принесли собі наддніпрянці з російської неволі. Ось напр. чуже слово „література“ вони звичайно мовляють література, а українське слово правда вимовляють з лободентальним консонантом в, хоч в українській мові його в тім слові нема! Але всі ті неукраїнські прикмети наддніпрянської вимови не можна лікувати ерфетифіцирними додатками, такими як апостроф. бо це додатки не українські а українізаційні. Для тих, що напр. не вміють слова правда чи месо мясо чи література вимовляти по українськи, треба писати в елементарних підручниках додаткові правила правила ортоєпії, а не калічити різніми апострофами український літературний правопис. Правопис української літературної мови повинен виростати з внутрішніх українських потреб росіян, поляків чи зросійшаних українців.

Коли б апострофа не було, — мігше далі проф. Огієнко — то для галичан мусіли б його таки запровадити, щоб показувати правильну вимову р, бо в літературній вимові існує відміння вимови р і р'я. — Ось вам, галичани, новий аргумент в стилу аргументів деяких чеських політиків в 19. віку, котрим здавалося, що якби Австрії не було, то славянські народи мусіли би собі її створити. Треба нам апострофа та й годі! Нибі тому, що слова бурия і буряк

інакше треба вимовляти аніж бурия; два перші так, щоб було м'яке р і побіч нього а, а третє цілком інакше, бо з твердим р, а побіч нього яа. Ось вам причина! А тепер учіться вимовляти м'яке р при бурияках, а в бурия не забудьте встроїти здегенерованого йорчика, щобі росіянину, поляк і зросійшений українець відразу пізнали, що український бурия таки дуже твердий, — куди твердший від бурияка. Для апострофічної секти це справа надзвичайно важна, а хто того не збагне, той не дістане титулу „інтелігентного українця“. Бо „інтелігентний українець — як каже проф. Огієнко — легко вимовляє й органічні сполучення бя, пя і т. ін.“

Дальшими прикладами не будемо морочити голови ані собі, ані шановним читачам. Але філологичні повинні таки знати, що не всі діалектичні чи локальні звукові відтінки треба переносити на поле літературної мови, і що не можна домагатися для них окремих значків у літературному правописі. Навіть у літературній мові маємо багато різних звукових відтінків, а не зазначаємо їх на письмі (напр.: світ — свій, сніг — сніп, де три перші буки сві, мають іншу звукову вартість у першому слові, а іншу в другому, подібно як і сні — інакше звучить у слові сніг, а інакше у слові сніп). Цілком одностайної літературної вимови ніде на світі нема, отже і в нас її не буде, хочби ми всі почали вживати апострофа. Та заки Галичина піде на вищий шабель інтелігенції і заки записується до апострофічної секти, мусить написати прохання до „Мовного Порадника Рідної Мови“, щобі прислали виснаження в справі червяка. Чи маємо розрубувати його апострофічною шаблоною на дві частини, чи нехай

*) Нпр. ніхто не пише „зоре“ (від „зорати“), щоб відзначити не слово від „зичного“ відмінка „зоре“ (від слова „зори“). Поки. Р. е. а. к. п. п.

живе собі цілий, нерозрубаний? Бо словник Грінченка учить нас, що червяк має тверде в середині, а словник Уманця і Спілки, що м'яке. Харківський правопис хотів, щоб червяк був твердий, а потім („На мовознавчому фронті“ кн. І. Київ 1931. стор. 160) зроблено поправку, що український червяк таки м'який і обійдеться без апострофа. Та може Постишев бажає собі тепер червяка з апострофом? „В імя національної одності“ треба ззадалегід порозумітися і довідатися, чи м'який, чи твердий червяк буде прикметою вищої інтелігенції на Україні.

Розбудова апострофічної культури іде у нас стомилезими кроками вперед. Проф. Огієнко цілком правдиво зазначає, що навіть „діти дуже легко вчаться писати з апострофом“. — Справді! Кожну няню і лялю діти дуже радо обдаровують аж двома апострофами. І добре роблять! Скільки апострофів у нас збільшається з кожним днем, так що заграничний експорт цього „дорогоцінного“ українського продукту забезпечений на довгі роки. Вже тепер проф. Огієнко з задоволенням стверджує, що „за українцями тепер і росіяни завели собі апострофа“. Росіянам він таки дуже потрібний. Можна би і полякам порадиити, писати слово за тагаза (= морити) без апострофа, а за тагаза (заморзати) з апострофом між буквою г і з, бо чужинцям тепер неясно, що тут мороз не однакова. І нічим можна би наш продукт захвалити. Наші безробітні будуть тоді мати роботу і ціла та продукція апострофів аж тоді буде „важлива для цілого нашого народу“.

Можна би ще придумати якийсь новий значок на те, щоб відмежувати нашу українську „правду“ від російської, польської, чеської і т. г. Але при цій проблемі можна вже дуже легко стати дезертиром і покинути поле таких „важливих“ апострофічних боїв. Думка так і встє-

В СПРАВІ ПОДАТКОВИХ ПОЛЕКШ ДЛЯ ГОЛОДНИХ У ЯВОРІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

Внесення посівів Українського Каюбу ч. 48.

Високий Союз зводить ухвалити:

Союз вимагає п. міністра скарбу видати негайно підлеглим йому скарбовим органам на терені Скарбової Палати І у Львові зарядження здержати стягання всіх податків від дрібних рілників і халушників та від осіб, що займаються дрібним домашнім промислом, та здержати зарядження проти них податкових ескзецій до кінця 1935 року у всіх громадах яворівського повіту, львівського воєводства, яких тепер навістила язва голоду.

Варшава, 13. березня 1935 р.

Внескодавці.

УЗАСАДНЕННЯ.

Дрібно-земельне населення у яворівському повіті львівського воєводства належить до найбідніших у цілому львівському воєводстві з причини дуже дикої і неродючої піскової землі та великого розділення ґрунтових наділів з пануючим там загальною типом карлового господарства. Вже від цілих поколінь дрібно-земельне й халушницьке населення цього повіту живе хронічно у великому недостатку, а навіть майже кожного року голодує, передовсім у часі переділовки. Рятуючись перед голодовою язвою, дрібно-земельне й халушницьке населення цього повіту здавна займається дрібним домашнім промислом, спеціально виробом дерев'яних забавок, виплітанням кошів, витирачок і т. д., які потім продає домокринним способом майже по всьому краю. З цього дрібно-го домашнього промислу, який дає дуже мізерні заробітки, це населення рятуючись перед голодовою смертю, бо доходи з ріллі не вистачають навіть на найпримітивніше його удержання.

У господарському році 1934/35 навістила яворівський повіт язва неврожаю з причини пануючих у травні 1934 р. сильних приморозів і довготривалої суші, що в цілій низці сіл цього повіту голодують уже масово від осені минулого року. Незначна поміч уряду в засобах поживи й на засіви та поміч Громадянських Комітетів є в даному випадку зовсім невиспівачальна з причини масового характеру язви голоду і скоро поміч уряду повинна там бути значно видатніша, як вона є сьогодні.

На додаток усього скарбу, влада стягає там далі при допомозі ескзецій податки й податкові залеглості від сільського дрібно-земельного й халушницького населення, не зважаючи на його теперішнє господарське положення. Щоб полекшити цьому населенню в теперішньому його розпачливому господарському положенні.

підписані внескодавці вносять, щоб п. міністер скарбу зарядити негайно здержання стягання всіх податків та здержання заряджених вже податкових ескзецій до кінця 1935 р. у віднесенні до всіх дрібних рілників і халушників та у віднесенні до осіб, що займаються дрібним домашнім промислом у всіх селах яворівського повіту, львівського воєводства, яких тепер навістила язва голоду.

Із судової сагі.

Двох селян за приналежність до ОУН.

У понеділок 11. березня ц. р. закінчилася перед судом присяглих у Бережанах триденна розправа проти двох молодих селян зі села Новосілки пов. Підгайці, яких прокуратор притягнув за приналежність до ОУН.

Підсудних, 22-літнього Михайла Суляницького і 21-літнього Дмитра Роздобутька боролися обороні д-р В. Бемко і д-р М. Західний.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАННЯ.

Вночі з 14. на 15. жовтня 1934 р. невідомі справники увішли вночі до будинку народної школи у Шендерівці-Новосілка і забрали звітний державний герб, портрети президента Польщі і марш. Пілсудського, які знищили на полі Кирила Наума. Одновременно цієї самої ночі невідомі справники почали кидати камінням до кімнати учительки Олени Томаскевич, яка зі сестрою Марією ледви втікла з ліжка і таким чином врятувалася перед смертю. На основі відтисків слідів поліція арештувала обох підсудних, які до вини не призналися. На вікні помещання учительки поліція знайшла кусень паперу з погрозами учительці. Автором цих погроз — каже акт обвинувачення — був підс. Роздобутько. Про приналежність підсудних до ОУН, знищення державного гербу і портретів та намагання атентат на учительку довів конфідент командантові поліції Станіславові Сташаківі і поліціянтіві Віцентому Годзіньському.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ І СВИДКІВ.

Підсудні заперечили свою вину і вказували свою непричастість до зазначених їм вчинків.

Свідки учителька та її сестра не пізнали підсудних. Заявили, що не знають хто це зробив і з яких мотивів. На підсудних не мали теж ніякого підозріння.

Подяка.

Одним складаю найширшу подяку Вл. Паміам Др. В. Джулинському лікареві Сусп. Обезпечелні, Др. М. Дзеровичові, Др. Оп. Приймі і Др. М. Семчишинів за дбайливу опіку та успішне лікування мене в тяжкій недузі.

Львів, дня 15. березня 1935.

Др. ІВАН ГИЖА.

Хто зложить на дар „Просвіті“ — облекшить П важкі завдання.

Поліційні свідки зізнавали згідно з актом обвинувачення, поклаливали весь час на формі свій конфідент.

Після переслухання багатьох свідків, які подали алібі підсудних зізнавали ще директори Райтер і Галачинський, які потвердили, що підс. Роздобутько писав карточку з погрозами.

Трибунал відкинув внески оборонців по кликаті до розправи знавців графоманії.

На основі вердикту суддів присяглих трибунал засудив Михайла Суляницького і Дмитра Роздобутька по п'ять років в'язниці.

Сенат.

ВАРШАВА, 15. 3. ПАТ. Маршал сенату скликав пленум сенату на понеділок 18. березня в год. 10. передпол. Денного порядку ще не устійнали.

НОВИНКИ

— Вечір пісень та оперових арій співачки Івонни Синевської-Іваницької. В програму того вечора, що відбудеться в неділю 17. III. в год. 20-тій в малій залі Муз. Т-ва ім. Лисенка входять: по раз перший виконувати або мало відомі у нас твори, а то пісні виключно українських композиторів: Лисенка, Степового, Косенка, Людкевича та Н. Нижанковського оперові арії Бетовена, Россіні, Верді, Пуччіні та Дебісі. Фортеп'яновий супровід обіймає д-р Н. Нижанковський. Вступ вільний за програмою в ціні 1.50 зол.

— Пересторога. Управа Українського Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові повідомляє громадянство й усіх своїх членів, що уповноваженим інкассентом Т-ва до збору річних датків для Товариства є п. Лідія Дудківна. Ніхто інші особи до того уповноважень від Т-ва не мають.

— Відчит д-ра М. Драгана. Пригадуємо, що в суботу 16. III. ц. р. відбудеться заходом Т-ва Прих. Укр. Мистецтва й АНУМ відчит д-ра М. Драгана п. н. „Експресіонізм, дадаїзм і абстрактне мистецтво“. Початок: год. 18. Відчит буде ілюстрований численними світлинами.

— Знижка цін газу й електрики. На засіданні львівського магістрату ухвалили знижку на електрику й газу на 10 проц.

— Пожежа. На фільварку Могильницького в Теревові вибухла пожежа і знищила дві стайні, свинарню, шопу і 200 сотварів кукуруд. В стайні згоріло 30 коров, 4 коні і кілька штук живого живої інвентару. Шкоду обчислюють на 35.000 зол. Вогонь повстав від іскри з папірника.

— Найшлися вкрадені гроші. Як ми свідомо повідомляли, з трамвайної каси на Габрієльці у Львові пропало в загадочній спосіб 13.787 зол. у більоні та банкнотах. У зв'язку з тим арештували були возного каси Ант. Еліщука. Після кількадечного арешту са суд винустив Еліщука на волю. Свідство вели лі й тепер закінчилось вдруге арештування трамвайного возного Еліщука та його товариша Михайла Слімаковського. Обидва вони стенько заходили до шинків і пачинали. Це звернуло увагу поліції, звідки бідний елішник має стільки грошей. Поліція перевела елішника і змінила на стриху Слімаковського в оригінальних торбинках каси 4.000 зол. в більоні в Еліщука у шухляді з подвійним дном 1.137 зол. Крім того у своїх Слімаковського поліція нашла 3.200 банкнотами. Таким чином вдалося віднайти 8.910 зол. Тому що зловмисники вкрали 13.718 зол., недостає ще 4.877 зол. Поліція арештувала ще трамвайного кондуктора Андрія Сулика, який підбрав ключ до каси Еліщука признався, що критичної ночі відкрив касу підірваним ключем і забрав гроші у тежку, яку передав вранці Слімаковському. Поліція теж віднашла вже ключ. Елішник відчинив касу.

ся у краще майбутнє, коли українська Правда справді відмежується від усякої чужої. Але не в орфографії! А це приведе цілу апострофічну секту до повної руйни. Бо тоді доля апострофа у нашому правописі буде така сама, як і доля російського православного храму у польській столиці. З нього не залишиться ані сліду.

НАШЕ СТАНОВИЩЕ ДО ПРАВОПИСУ.

Поміщуючи фейлетони нашого граматика д-ра К. Чеховича про апостроф, даємо тимчасовий відповідь на деякі закиди „Рідної Мови“ за останній рік на нашу адресу: чому ми не дотримуємось „одноцілісного“ українського правопису. У справі цій на сторінках нашого часопису висловились у свій час два визначні філологи, д-р Ст. Смаль-Стоцький і д-р В. Сімонович, доказавши не одну непослідовність т. зв. академічного правопису. На їх наукову критику „Рідна Мова“ ніякої відповіді не дала і дати не могла.

Зокрема щодо правопису чужих слів наша преса не може прийняти ані київського, ані харківського правопису, без огляду на те, чи „Рідна Мова“ буде називати його демографічно „академічним“, чи „загально-українським“. Річ у тому, що назви чужих імен ми бачимо завсіди в оригінальній їх вишляді, і з латинки перепикуємо їх нашими буквами, відповідно до вимови. Наші едліпінські земляки мали й досі мають перед собою ці назви майже виключно у російській транскрипції і часто не знають правильного вигляду слова; вони передають російський правопис по своєму, помішуючи в місцях, де москалі ставлять у середині „ь“ замість „і“ теж м'який знак або апостроф; звідси беруться такі дивні для нашого ока форми, як адміра́нт, коню́шня, Ко́лос, Та́рде, Кю́в'є, П'є́моні. Єдина перепона для нас, галичан, щоб вивчити такий правопис, це наша неможливість

російського правопису. Тільки ті, що його знають, можуть писати чужі слова за харківським (не — „академічним“) правописом. Досвід останніх літ показав, що навіть учителі української мови та деякі філологи у нас досі його не вивчили й мусять раз-ураз заглядати до т. зв. правописних словників, що теж подають зовсім неточні правила. (Коли напр. на 106 стор. книжечки проф. І. Огієнка „Рідне писання“ читаємо, що англійське „u“ передаємо таксамо, як французьке „eu“ або німецьке „ü“ нашим е, нпр. „Берн“, то маємо тут суцільну плутанину, бо і слова і призвища вимовляють у такому випадку англійці теж як а, о, у та ю!).

Правопис чужих слів у нас зовсім неспорядкований тому, що ніодні філологи від часу граматички д-ра Ст. Смал-Стоцького, що дав свою систему, не займався цією справою. Проф. Огієнка за кожним разом, коли пробує на цю тему сказати щось від себе, виявляє повну невідомість чужих мов. Як довго ми не маємо нових загальних правил, як писати чужі слова та назви, треба триматись такої старої, розумної засади, за якою йдуть інші культурні народи: зберігати якомога вірну транскрипцію чужих слів у їх оригіналі, беручи на увагу вимову слова. Це справа, що правда, нелегка, бо мало хто з нас знає вимову слів усіх чужих мов; кожний такої вимови не знаємо, то радимо собі так, що перепикуємо латинські букви — нашими.

Зайво додавати, що питання загальної літературної мови не треба звязувати з такою формальною справою, як правопис. Факт, що деякі наші, між іншим і націоналістичні видання завели в себе апостроф як знак „соборності“, доказує тільки, що такі чисто звержні пусті ознаки приймаються завсіди швидше, ніж суттєві, необхідні реформи.

У 10-ті роковини смерті бл. п.
Михайла Генки - Березовського
управителя школи в Лоч.
виправ-ється дн 14 III. в год 8. ранку
Поминальні Богослуження
в парох. церквах в Лочі, Березові - Ниж-
ньому і Кракові.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На маргінесі 30. грешкої революції.

Одно огнище культури нао гріло: Візантія.
Можє н тому стільки полібности, хоч і є ріжниця.
Українці і греки...

За 105 літ політичної самостійности зробили
грешкої патріоти 30 революцій і змінили 180 ра-
нів свій уряд.

Українці за три роки своєї самостійности
вспіли зробити вісім революцій (не рахуючи міс-
цевих повстань) і зміняли тому-тменну урядів.
Для тих, які не вірять, або забули, пригадаю ре-
волюції: 1) Большевики, 2) Гетьманат, 3) Дирек-
торія, 4) Ліві Со-Ери (Шинкар-Григорів), 5) Больше-
вики, 6) Махно, 7) Волочан, 8) Оскілко.

Революційний галоп грешкої громадян-
ним у порівнянні з нашим чвалом. Коли уста-
вити пропорцію і виняйти невідому, то виходить,
що за 105 літ наш парід зробив би 280 револю-
цій. Греки мати ще 3 і пів року одну, ми мали
2 і пів революцій кожного року.

Про зміни наших урядів тільки гадають, бо
само усіх перемін, кріз і викидань оціняв би на-
певно решту місяця, призначеного на малий фе-
летон.

При останній революції грешкої революціо-
ни оголосили: „Всім, всім, всім! Дійшло до на-
шого відома, що урядові війська розстрілюють
наших полонених. Залявємо: за кожного роз-
стріляного повстанця розстріляємо двох старо-
режимників!“

І стріляли.
Тоді старорежимники напевно і собі позво-
ляли числа. Ще місяць-два такої національно до-

ляду, хоч тоді ще в Європі чоколяди не знали
і питається про настрої на петербурзькому
дворі дарма, що Петербург заснували рівно пів-
тора століття після смерті шведської коро-
леви.

— Або 6 круків або кара. У віляеті Текірдак
(європейська Туреччина) влада змобілізувала
всіх здорових мешканців у віці 18—50 літ до
боротьби з величезними стадами круків, що ро-
блять великі шкоди в полях. Кожен мешканець
між 18 і 50 роком життя обов'язаний доставити
громаді бодай 6 убитих круків. Хто цього не
зробить, заплатить високу грошову кару. Цей
розпорядок оголошено по всіх селах і містеч-
ках.

— Рішні вістки. Бюро міжнародної федера-
ції журналістів у Базелі рішило одностайно,
що союзи емігрантських журналістів не можуть
входити до федерації. — Гітлер вислав привіт-
ну телеграму відомому німецькому боксерові
Шмелінгові з нагоди його перемоги над амери-
канцем Гемасом. — Одночасно з ювілеєм ан-
глійського короля найстарший син його, уель-
ський князь, святкуватиме 25-ліття свого титу-
лу „корваллійського князя“, цей титул зробив
його третім землеволодцем в Англії. — Якийсь
франц. громадянин Сіве записав більшу суму
на премію для письменників, що не мають по-
мешкання у Парижі; проценти з неї 6.000 фр.
будуть виплачувати що 5 літ. — Приїздить англ.
премієра Мекдональда мільонер Грант пригото-
вив для нього в Шотландії дім, коли він зречеть-
ся політики. — У Нью-Йорку занедужав сильно
грипою Джон Рокфелер старший; нафтовий ко-
роль має 95 літ. — Берлінська поліція зліквіду-
вала шайку автомобільних злодіїв, що протя-
гом кількох місяців украла понад 300 самохо-
дів. — В долині египетському селі Занкалон
згоріло 600 домів, при чому багато людей стало
жертвою вогню. — В провінції Муруція в півден-
но-східній Іспанії, був сильний землетрус, що
знищив багато домів. — В китайській провінції
Го-Нан виліяла Жовта ріка, заливаючи 9 тисяч
квадр. миль. Тисячі людей осталося без даху.

— „Фізика XX століття“. Другий відбит з
цього циклу вийде на тему „Космічного
промінювання“ у суботу, 16. ц. м. в залі фізи-
кального інституту львівського університету
(Длаугоша 8, офіційні) проф. д-р С. Шеньов-
ський. Відбит, що підніється в год. 19, буде ілю-
стрований діапозитивами.

ДИВОГЛЯДИ.

ЯКТО ДОБРЕ МАТИ СТРУСНИЙ ПЛУНОК.

Під час одної париської облоги на злодіїв здо-
ляли між іншим артиста париського цирку Ка-
пічку. Документів він не мав при собі і не міг
доказати, хто він. Переконувив він комісара, щоб
дозволив післати до найближчого ресторну за
твердим лийцям і тоді він докаже, що він „чо-
ловко-струс“. Комісар же хотів. Тоді Капічка
вхопив зі стола годинник комісара і програвив
ного. Але тоді повірили в його топочність.

цільної випії, а був би з одної сторони острів
Палларіо і Конділіс, а з другої Венізелос і Пла-
отірас. Тоді аляється бузби паропітні зняшли
спільний владенник до згоди.

Аж прикро пригадувати собі і країнам оті
полі роєстрілі і роєстрілі за роєстрілі, які несли-
ся по нашій землі за цих три роки несамоїтної
самоїтності, тим більше, що у хвиливах ро-
пуки і по 15 літах криїне не раз чоловік: „За ма-
ло роєстрілювали!“ — думаючи, що тим можна
було спасти державність.

Але революція в Греції на 3 і пів року скін-
чена і нам треба розглянутись, якби ми могли
мати користь з цього. Аляже напевно винити
по ці користі руки і ті дерева, що були за уря-
дом і ті, що підляжували до революції.

В нас думки були поділені: монархісти і ра-
дянофіли — проти революції, роєстрілюючи за
революцією. Маю враження, що ні одно зі зру-
не вплинуло на хід полії, але що не виключає на-
шої участі в аєсах.

Сам грешкої материк не входить тут у раху-
бу, він ще і тепер перенаселений. Але острів
Крету можна брати під увагу.

Як відомо, агинувло на Креті багато людей, а
ще більше занівало пятами під проводом старо-
го Венізелоса. Чи не зорганізуватиб нам емі-
гранції на цей острів?

Наприклад: вивести в нашої країни на Крету
всіх кретинів? Останніми часами Іх така тма
намножилась, що еміграція тої породи людей
яляється навазом хвилі.

Проект не мій, але я перший його підлаю під
розгляд гадаю.

Пропу тільки звернути увагу на одню:
Чи часом Крета не замала?

Галаксіон Чіпка.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ОПКУЄТЬСЯ ПЯТИ БЛИЗНЯТАМИ.

Канадійська подружжя пара Діон має п'ятеу
блинчат, що адорово живуть. Іх мали показувати
на світовій виставі у Шикаго. Але батьки бли-
нчат в останній хвилині відмовились від цього
тому, що лікарі висловили погляд, що дітям мо-
же це пошкодити. Урава вистави в Шикаго по-
чала проти Діонів великий процес за відшкоду-
вання, що шов на мільони. У це мусів вийти
аж міністер адровалі; він він у парламенті о-
кремий законопроект, щоб опікуном дітей Діонів
став англійський король. Таким робом усі пре-
тенції до Іх батьків відпадуть і процес трітять
свою силу.

Приємна та цікава лектура

це збірка оповідань
ВАСИЛЯ СОФРОНОВА

ЛИПНЕВА ОТРУТА

Ціна: 1-40 зол., з пересилкою 1-70 зол.
Замовляти в Адміністрації „Діла“ Ринок 10.

Дописи.

СТАРІЙ САМБІР.

Амат. вистава „Червоної Шапочки“, дитячої песни,
здобулася захолом „Союзу Українок“ трині, а саме дн
19. І. в читальні „Просвіти“ на Доа. Посаді, передмісті
Ст. Самбора, дн 20. І. в залі просвітняської домики і
22. І. для шкільної дітвори обох тутешніх орляндних
шкіл. Титулову роллю креувала наша малесика артист-
ка Віронія Кемке, яка випалялась зі свого авалання
просто знаменито. Роллю вока зліграв поправно Ми-
колько Добрянський. Інші аматори (оп. Мартинюкова,
Іван Вовчик і т. д.) грали теж добре. Добре були і хо-
ри русалок і Іх танки, виведені молодію а Посаді Доа.
під проводом оп. Стефанії Морозової і Люби Со-
винської.

Загальні Збори Т-ва „Бесіда“. Дн 12. 2. відбулася
Загальні Збори найчисленнішого і найрухливішого мі-
щанського т-ва „Бесіда“. Це товариство стало від кіль-
кох років осередком товариського й культурно-освіт-
нього життя старосамбірського міщанства, воно асту-
пало розвазному алазою перед кількома роками читаль-
ню „Просвіти“, в нм зеділявся найсвідоміші та найак-
тивніші громадяни старій а молодій. „Бесіда“ в часі
свого найіттенсивнішого розвитку мала ок. 180 членів,
однак не всі вони почувались до обов'язку членів ко-
жного товариства, бо близько 1/3 частина членів не пла-
тила цілком місяцями членських вкладок. Щоб ніхто
не акидонувався віддалік алязало великої поблажливості
і лагідності супроти членів-неплатників, а також щоб
не ширялася деморалізація оомів совісними членами,
мала товариство виключити у грудні 1934 р. з дії члє-
нів 77 осіб, що, не зважаючи на численні застереження,
прохання і загрози, алерго не платили вкладок. По та-
кій радикальній санції, яка стрікулася з призначенням
наше товариство має тепер 105 членів, що мешкають
правильно апланують свої членські вкладки. В Заг.
Зборах алязо участь ок. 60 членів. Висла візвала у часі

— Спїрт на промислові ціли потанів. Міністер-
ство скарбу оголосило нові ціни спїрту на не-
консумційні ціли. Продажну ціну одного літра
100-процентового спїрту, призначеного до ви-
робу ліжничих засобів і фармацевтичних специ-
фіків, а також до ажитку шпиталів, обнижено
з 9 зол. на 7.50 зол. Монопольну оплату від лі-
тра такого спїрту обнижено з 7.10 зол. до 5.60
зол.

— За напад на поліциста. В Станіславові аре-
штовано Миколу Ясинського, за яким поліція
аєдала від листопада м. р. Заклидують йому а-
аєнтат на постерункового Кисіля, який вишов
з нього цілий. Ясинський відсидів 4 роки в'язни-
ці за напад на постерункового Громадку в До-
лині, якого тоді абито.

— Хотіли помагати грешким повстанцям. По-
ліція в Залішниках придержала двох кількана-
ятілітніх молодиків, учнів спід Варшави, що
забрали родичам по кількасот золотих і вибра-
лися до Румунії. Кажуть, що довідавшись з га-
зет про революцію в Греції, хотіли тули діста-
ти, щоб станути в рядах повстанців. Пові-
домлені родичі прибули до Залішник і забрали
снів до дому.

— Нечувана буча в міській радї. В Лодзі на
бюджетовому засіданні міської ради прийшло
до небувалої бучі, яку викликали ендеки. Коли
комісар Воевудзький не допустив до відчитан-
ня внесення ендецьких радних, щоб усунути
жидів з лодзького магістрату, ендецькі радні
счинили бурхливу демонстрацію, так що ком.
Воевудзький грозив декому викиненням зі салі.
Авантюри повторилися при внесенні ендеків про
обниження податків від нерухомостей. Стріну-
лись з опозицією, радний адр. Ковальський по-
чав аяти противників найобразливішими сло-
вами. Ображені радні відповіли кріслами і дош-
ками, якими почали кидати в напрямі Коваль-
ського. Між обома таборами вивязалася завзя-
та бійка, серед якої падали полічники й удари
на всі боки. До загальної бійки причучилася га-
лерія і сала представляла жахливі сцени, яких
позавидував би не один режисер іліанських
філм. Врешті комісар перервав засідання.

— Трагедія лебедів. З Нового Міста повідом-
зють, що перед кількома тижнями прилетіло
на ріку Дзвену стадо лебедів, що розбіглися
по цілій околиці. На своє нещастя прилетіли за
скоро і свій поспіх переплатили життям. Коли
вернули морози і леди, лебеді позамерзли на
стожках. Приковані до льоду виглядали як ви-
рїзлені з каменя.

— Манджурські бандити. Як повідомляють з
Харбіну, кількасот манджурських бандитів на-
пало на місто Фанчен. Місцева поліція, що ви-
стигла проти бандитів, вийшла з великими
втратами. Бандити підпалили опісля ціле місто,
так що не вратувався ні один дім.

— Вовки на Буковині. У зв'язку з останніми
опівними опадами появилися в повіті Кімпо-
ж великі стада вовків. У місцевості Сулава-
несті поліційна стежа знайшла останки тіла
жінки і дитини. Показалося, що вовки напали
на зарібницю Марію Калеску, яка верталася з
дитиною дитиною, і пожерли.

— Родиний голос у Франції. Комісія для
справ виборчої ординації у французькому пар-
ламенті аявлялася за т. зв. родинний голос,
який мають додатково виборці, що мають бо-
льш трое малолітніх дітей. Дивне остільки, що
жінки у Франції не мають досі виборчого права.

— Канібалізм на Гвінеї. З Нової Гвінеї прихо-
дять вістки про нове оживлення розбійничих
атак племені Папуа, що нападають на оселі
інших спокійних племен і нищать їхній добу-
ток, при чому управляють канібалізмом. Недавно
орда папів перейшла ріку Джігуль і в місцевос-
ті Амк на очах нідерландської колоніальної
асти вхопила шістьох молодих тубільців. Од-
ного хлопця зараз убили і при ріжних церемо-
ніях аїли. Влада була за слаба, щоб виступити
до боротьби з канібалами і приборкати їх дикі
зачні. Подібна подія склалася біля Тагамерат
над Джігулем. Нідерландська влада пригото-
вала карну експедицію проти канібалів.

— Історичне бюро для інформації кна. У
Лондоні заснували історично-інформаційне
бюро для кінових режисерів і сценаристів, щоб
давати їм вірні дані про факти та побут для іс-
торичних філмів. Сучасні філми повині аятих
історичних. Пригадаймо хочби відому філму
„Королева Христина“, де Грета Гарбо не чоко-

10